

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Для студентів

освітньо-професійних програм: Філологія. Переклад (англійська)
Філологія. Мова і література (новогрецька)
Філологія. Переклад (новогрецька)
Філологія. Переклад (українська, російська, польська)
Філологія. Мова і література (російська)
Середня освіта. Мова і література (російська)
Середня освіта. Мова і література (новогрецька)

Спеціальностей:

035 Філологія ОС «Бакалавр»
014 Середня освіта ОС «Бакалавр»

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. Економічна система та закони її розвитку	1
2	Тема 2. Процес суспільного виробництва, його фактори, зміст і результативність	1
3	Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	1
4	Тема 4. Гроші як економічна категорія	1
5	Тема 5. Ринкова економіка, її еволюція	1
6	Тема 6. Конкуренція і монополія у ринковій системі	1
7	Тема 7. Підприємництво. Підприємство в умовах господарства ринкового типу	1
8	Тема 9. Витрати виробництва і прибуток	1
9	Тема 12. Фінансова система і політика	1
10	Тема 13. Податкова система і політика	1
11	Тема 14. Кредитно-грошова система і політика	1
12	Тема 15. Система розподілу доходів. Соціальна політика держави	1
13	Тема 16. Світове господарство: сутність і еволюція. Міжнародні економічні відносини	2

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ. ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ТА ЗАКОНИ ЇЇ РОЗВИТКУ. ПРОЦЕС СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА, ЙОГО ФАКТОРИ, ЗМІСТ І РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ.

1. Предмет і етапи розвитку економічної теорії.
2. Функції та методи економічної теорії. Економічні закони і категорії.
3. Продуктивні сили та виробничі відносини.
4. Економічна система суспільства. Суспільний поділ праці.
5. Економічні потреби та економічні інтереси.
6. Корисність продукту. Закон спадної граничної корисності.
7. Виробництво як процес суспільної праці. Фактори виробництва.

Мета заняття: формування системи базових знань з питань виникнення та еволюції економічної теорії, методів економічної науки; оволодіння базовою термінологією та категоріально-понятійним апаратом економічної науки; оволодіння теоретичними знаннями щодо сутності та факторів виробництва, впливу економічних потреб та інтересів на процес суспільного виробництва.

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: економіка; економічна теорія; мікроекономіка, макроекономіка, глобальна економіка; економічні закони; економічні категорії; продуктивні сили суспільства; засоби і предмети праці, робоча сила; виробничі відносини; засіб виробництва; надбудова; суспільно-економічна формація; економічна система; суспільний поділ праці; спеціалізація та кооперація виробництва; потреби; ієрархія потреб за А. Маслоу; закон зростання потреб; економічний інтерес; корисність блага; гранична корисність; закон спадної граничної корисності; виробництво; ресурси виробництва; чинники виробництва (земля, праця, капітал, підприємницька здатність, інформація); економічна ефективність господарської системи; виробничі можливості; суспільне відтворення; економічне зростання

Питання до обговорення:

1. Предмет економічної теорії. Основні етапи розвитку і становлення економічної теорії.
2. Функції і методи економічної теорії.

3. Економічні закони, їх об'єктивний характер. Економічні категорії.
4. Продуктивні сили та виробничі відносини.
5. Спосіб виробництва. Суспільно-економічна формація.
6. Економічна система: сутність та складові. Типи економічних систем.
7. Економічні потреби і інтереси – основна рушійна сила соціально-економічного прогресу. Закон зростання потреб.
8. Корисність. Закон спадаючої граничної корисності.
9. Фактори виробництва. Крива виробничих можливостей.
10. Сутність та складові процесу суспільного виробництва. Структура суспільного виробництва.
11. Зміст процесу суспільного відтворення.
12. Економічне зростання та його типи.

Теми рефератів:

1. Виникнення і етапи розвитку економічної теорії.
2. Сутність та еволюція потреб.
3. Роль науково-технічної революції у економічному прогресі.

Практичне завдання 1

На основі даних таблиці 1 необхідно виконати наступні завдання: а) розрахувати граничну корисність блага та внести результати до таблиці 1; б) накреслити криві загальної та граничної корисностей. Пояснити, який зв'язок між ними існує; в) за якої кількості блага споживач отримує максимальну граничну корисність, а за якої – максимальну загальну корисність?

Таблиця 1

Кількість блага	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Загальна корисність	10	30	45	55	62	67	69	69	67
Гранична корисність									

Практичне завдання 2

Накреслити криву виробничих можливостей та основі даних таблиці 2 та виконати наступні завдання: а) Дати відповідь, чи можна виробити 8 од. зерна та 50 од. тракторів? б) Чи можна виробляти 5 од. зерна та 40 од. тракторів? Як можна охарактеризувати таке виробництво? в) Пояснити, яким чином крива виробничих можливостей ілюструє обмеженість ресурсів; альтернативні витрати; альтернативний вибір?

Таблиця 2

Виробничі альтернативи	А	Б	В	Г	Д
Зерно	0	4	7	9	10
Трактори	80	60	40	20	2

Література: 4, 6, 7, 9-13, 15, 18, 28-30, 32, 33, 35, 38, 39

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЇХ ЕВОЛЮЦІЯ. ГРОШІ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ.

1. **Форми суспільного виробництва.**
2. **Товар та його властивості.**
3. **Сутність і еволюція грошей. Функції та властивості грошей.**
4. **Функціональні форми грошей.**
5. **Причини виникнення і сутність інфляції.**

Мета заняття: формування уявлення про еволюцію форм суспільного виробництва, принципів відмінності натурального і товарного виробництва; формування системи знань щодо ролі грошей у ринковій економіці та законів грошового обігу.

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: натуральне виробництво; товарне виробництво; товар; споживча вартість товару; мінова вартість; теорії вартості; гроші; загальний еквівалент; функції грошей; властивості (ознаки) грошей; грошовий обіг; готівкові та безготівкові гроші; ліквідність; функціональні форми грошей; грошові агрегати; грошова система; інфляція; види інфляції (помірна, галопуюча, гіперінфляція; відкрита та прихована).

Питання до обговорення:

1. Характеристика натурального господарства. Умови виникнення товарного господарства.
2. Товар і його властивості.
3. Економічні погляди на природу вартості.
4. Еволюція форм вартості.
5. Виникнення і сутність грошей.
6. Ознаки і властивості грошей.
7. Функції грошей.
8. Форми грошового обігу.
9. Функціональні форми грошей. Грошові агрегати.
10. Кількість грошей в обігу.
11. Причини виникнення і сутність інфляції.
12. Види інфляції.

Теми рефератів:

1. Розвиток способів виробництва.
2. Основні властивості товару та їх співвідношення.
3. Суб'єкти товарних відносин та їх еволюція.
4. Розвиток товарного виробництва в Україні в сучасних умовах.
5. Еволюція грошових систем.
6. Проблеми забезпечення стабільності національної грошової одиниці.
7. Грошові агрегати: сутність, функціональне призначення та рівень ліквідності.
8. Види та наслідки інфляції.
9. Розвиток інфляційних процесів в Україні. Антиінфляційна політика.

Практичне завдання 1

На основі даних, наведених у таблиці 1, визначити величину M_1 , M_2 , M_3 .

Таблиця 1

	млрд. дол.
Невеликі термінові внески	4890
Термінові внески великих розмірів	1935
Чекові внески	1344
Безчекові ощадні внески	900
Готівкові гроші	510

Практичне завдання 2

Які з наведених тверджень є вірними, а які невірними:

- a. Інфляція – це загальне зростання виробництва.
- b. Очікувана та неочікувана інфляція однаково впливають на перерозподіл доходів.
- c. При річному зниженні цін в розмірі 5% реальний дохід у родин з твердим доходом буде зростати на 5% на рік.
- d. Неочікувана інфляція може призвести до перерозподілу доходу між боржником і кредитором на користь першого.

Література: 4-6, 7, 9-13, 15, 16, 18, 20, 28-30, 32, 33, 35, 38, 39

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3. РИНКОВА ЕКОНОМІКА, ЇЇ ЕВОЛЮЦІЯ. КОНКУРЕНЦІЯ І МОНОПОЛІЯ У РИНКОВІЙ СИСТЕМІ

- 1. Ринкова економіка: еволюція та основні риси.**
- 2. Ринок і ринковий механізм.**
- 3. Конкуренція: сутність, функції, види та форми.**
- 4. Методи конкурентної боротьби. Соціально-економічні наслідки конкуренції.**
- 5. Причини виникнення і сутність монополій.**
- 6. Наслідки монополізації. Антимонопольна політика.**

Мета заняття: отримання уявлення про виникнення та організацію ринкової економіки, роль ринку та ринкового механізму в сучасній економіці; формування системи теоретичних знань щодо конкуренції та монополії; розвиток навичок оцінки соціально-економічних наслідків конкуренції та монополії.

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: ринкова економіка; ринок; структура та інфраструктура ринку; ринкова кон'юнктура; ринковий механізм; попит і пропозиція; ринкова рівновага; конкуренція; закон конкуренції; досконала і недосконала конкуренція; чиста і монополістична конкуренція; олігополія; цінова і нецінова конкуренція; несумлінна конкуренція; монополія; моносонія; форми монополій; антимонопольна політика.

Питання до обговорення:

1. Ринкова економіка – закономірний результат економічної історії суспільства.
2. Функції ринку. Структура ринку.
3. Об'єкти та суб'єкти ринку.
4. Інфраструктура ринку.
5. Закони попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.
6. Моделі ринку.
7. Сутність, види і форми конкуренції.
8. Методи конкурентної боротьби. Соціально-економічні наслідки конкуренції.
9. Монополія: сутність та види.
10. Антимонопольне законодавство.

Теми рефератів:

1. Різноманітність моделей ринкової організації економіки і властивості їх функціонування.
2. Роль ринку споживчих благ у задоволенні потреб населення.
3. Проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні.
4. Сучасні методи конкурентної боротьби.
5. Недосконала конкуренція: сутність і причини існування.
6. Концентрація та централізація капіталу як об'єктивна умова виникнення монополії та олігополій.
7. Роль антимонопольного законодавства в забезпеченні добросовісної конкуренції.

Література: 1, 4, 6, 7, 9-15, 17, 18, 26-30, 32, 33, 35

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4. ПІДПРИЄМНИЦТВО. ПІДПРИЄМСТВО В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВА РИНКОВОГО ТИПУ. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА І ПРИБУТОК

- 1. Підприємництво: сутність, принципи та види. Умови для розвитку підприємництва.**
- 2. Підприємство як основна господарська ланка. Організаційно-правові форми господарювання**
- 3. Система управління підприємством.**
- 4. Сутність і класифікація витрат.**

5. Собівартість продукції та шляхи її зниження.
6. Прибуток як економічна категорія. Рентабельність.
7. Структура, функції та види цін. Чинники та методи ціноутворення.

Мета заняття: формування системи теоретичних знань щодо основ підприємницької діяльності, організації та видів підприємств; отримання уявлення про витрати виробництва, собівартість, прибуток та ціни; формування навичок аналізу структури собівартості та ціни.

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: підприємництво; ліцензування підприємницької діяльності; державне та приватне підприємництво; підприємницький ризик; підприємство; об'єднання підприємств; господарські товариства; акціонерне товариство; управління підприємством; менеджмент; маркетинг; витрати (постійні та змінні; середні; граничні; транзакційні); закон спадної віддачі; позитивний та негативний ефекти масштабу; собівартість продукції; калькуляція собівартості; прибуток; норма прибутку; чистий прибуток; рентабельність; ціна.

Питання до обговорення:

1. Підприємець – головна фігура ринкової економіки. Підприємництво: сутність, принципи.
2. Види підприємництва.
3. Сутність та види підприємств.
4. Види об'єднань підприємств.
5. Організаційно-правові форми господарювання в умовах ринкової економіки.
6. Система управління сучасним підприємством. Менеджмент і маркетинг.
7. Витрати виробництва. Класифікація витрат.
8. Закон спадаючої віддачі та ефект масштабу.
9. Собівартість продукції. Шляхи зниження собівартості.
10. Сутність, структура і функції ціни.
11. Види цін. Методи ціноутворення.

Теми рефератів:

1. Роль підприємця в максимізації прибутку підприємства.
2. Організаційно-правові форми господарювання в Україні.
3. Економічні витрати: суть і структура.
4. Роль амортизації у відтворенні основного капіталу підприємства.

Література: 4, 6, 7, 9-13, 15, 18, 28-30, 32, 33, 35

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5. ФІНАНСОВА СИСТЕМА І ПОЛІТИКА. ПОДАТКОВА СИСТЕМА І ПОЛІТИКА.

1. Сутність і функції фінансів.
2. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит.
3. Фінансова політика: зміст і задачі.
4. Сутність і функції податків. Податкова система.
5. Елементи та види податків.
6. Податкова політика.

Мета заняття: формування знань про принципи організації фінансової і податкової систем держави, напрями та інструменти фінансової та податкової політики.

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: фінанси; фінансові відносини; фінансова система; державні фінанси; фінанси підприємств; фінанси населення; державний бюджет; бюджетна система; бюджетний устрій; доходи і втрати бюджету; бюджетний дефіцит та профіцит; державний кредит; фінансова політика; фіскальна політика; податки, їх сутність і функції. Принципи оподаткування. Класифікація податків. Характеристика загальнодержавних і місцевих податків. Прямі податки. Непрямі податки.

Податкова система. Податкова ставка. Види податкової ставки. Податкові пільги. Податкова політика держави. Крива Лаффера. Особливості податкової політики в Україні.

Питання до обговорення:

1. Фінанси і фінансові відносини.
2. Фінансова система та характеристика її ланок.
3. Бюджет. Бюджетна система держави.
4. Дефіцит бюджету. Державний борг.
5. Фінансова політика держави: її зміст, задачі.
6. Податки: сутність, принципи, функції.
7. Класифікація податків.
8. Елементи податку.
9. Податкова система держави.
10. Податкова політика держави: її зміст, задачі.

Теми рефератів:

1. Сутність і методи фінансової політики держави.
2. Роль державного бюджету в регулюванні суспільного відтворення.
3. Особливості податкової політики в Україні.

Література: 2, 4, 6-8, 10, 19, 21, 22, 31, 34, 37

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6. КРЕДИТНО-ГРОШОВА СИСТЕМА І ПОЛІТИКА. СИСТЕМА РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.

1. **Банки і банківська система. Кредитна система.**
2. **Кредитно-грошова політика, її напрями та інструменти.**
3. **Сутність розподільних відносин та форми розподілу доходів.**
4. **Заробітна плата: форми, види та системи.**
5. **Зайнятість населення. Демографічна політика.**
6. **Соціальний захист і соціальна політика держави.**

Мета заняття: формування знань про принципи організації банківської та кредитної систем держави, напрями та інструменти грошово-кредитної політики; про механізм та форми розподілу доходів, напрями та складові демографічної і соціальної політики

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: банк; банківська система; центральний банк; комерційний банк; універсальний банк; спеціалізовані банківські установи; кредитна система; фінансово-кредитні установи небанківського типу; активні, пасивні та комісійно-посередницькі операції; кредитно-грошова політика; політика «дорогих» та «дешевих» грошей; розподільні відносини; трудові доходи; доходи підприємців; номінальний та чистий дохід; заробітна плата; ставка заробітної плати; зайнятість; безробіття; природний рівень безробіття; ринок праці; державна служба зайнятості; демографічна політика; соціальний захист; соціальна політика.

Питання до обговорення:

1. Кредит як форма руху позичкового капіталу.
2. Кредитна система.
3. Сутність, види та функції банків.
4. Банківські операції.
5. Кредитно-грошова політика: її зміст, задачі, інструменти.
6. Політика «дорогих» та «дешевих» грошей.
7. Форми розподілу доходів.
8. Сутність, форми та види заробітної плати.
9. Зайнятість та безробіття.

10. Напрями соціальної політики держави.

Теми рефератів:

1. Види і роль кредиту в розвитку підприємницького бізнесу.
2. Кредитна система та її структура. Побудова кредитної системи України.
3. Основні тенденції у розвитку банківської системи на сучасному етапі.
4. Інструменти грошово-кредитної політики.
5. Еволюція форм і систем заробітної плати.
6. Зайнятість робочої сили у системі суспільного відтворення.
7. Приховане безробіття: сутність і соціальні наслідки.
8. Необхідність формування сучасної системи соціального захисту в Україні.

Література: 2, 5-13, 10, 16, 19, 21, 22, 31, 34, 37

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО: СУТНІСТЬ І ЕВОЛЮЦІЯ. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ.

1. Сутність і етапи розвитку світового господарства.
2. Форми міжнародних економічних відносин.
3. Глобальні проблеми людства та шляхи їх розв'язання.

Мета заняття: формування знань про сучасну систему світового господарства та міжнародні економічні відносини; розуміння витоків та сучасного стану глобальних проблем людства і можливостей їх вирішення.

Особливу увагу студентам слід приділити наступним термінам та поняттям: світове господарство; глобальна економіка; інтернаціоналізація; міжнародні економічні відносини; міжнародний поділ праці; міжнародна торгівля; міжнародний рух капіталів; міжнародна міграція робочої сили; міжнародні валютно-фінансові відносини; міжнародна економічна інтеграція; глобалізація; глобальні проблеми.

Питання до обговорення:

1. Сутність та етапи розвитку світового господарства.
2. Розвиток процесів інтернаціоналізації господарського життя.
3. Міжнародний поділ праці: сутність та значення.
4. Міжнародні економічні відносини (МЕВ) та їх форми.
5. Місце міжнародної торгівлі товарами та послугами у системі МЕВ.
6. Особливості міжнародного руху капіталів та кредитів.
7. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки.
8. Сучасна система міжнародних валютно-фінансових відносин.
9. Міжнародна економічна інтеграція: сутність та рівні.
10. Види глобальних проблем людства.
11. Міжнародне співробітництво у вирішенні глобальних проблем.

Теми рефератів:

1. Теорії міжнародної торгівлі.
2. Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України.
3. Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем людства.

Література: 3, 6, 23-25

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

1. Антимонопольна діяльність: [підручник] / за ред. В.Д. Лагутіна - К.: КНТЕУ, 2005. – 580 с.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка: [підручник] / за ред. В.Д. Базилевича, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. - К.: Атіка, 2009. - 368 с.
3. Балабанов К.В. Міжнародна економіка: [навчальний посібник] / К.В. Балабанов, О.В. Булатова, Ю.І. Чентуков. – Донецьк: Ноулідж, 2012. - 442 с.
4. Бревнов А.А. Основы экономической теории: [Учебное пособие. Издание второе] / А.А. Бревнов – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – 512 с.
5. Вовкач О.Д. Гроші та кредит: [Навчальний посібник] / О.Д. Вовкач. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
6. Гальчинський А.С. Економічна теорія: [підручник] / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – Вища школа, 2007. - 503 с.
7. Дзюбик С. Основы економічної теорії: [Навч. посібник] / С. Дзюбик, О. Ривак. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 491 с.
8. Дорнбуш Рудігер, Фішер Стенли. Макроекономіка: [Пер. з англ.] / Дорнбуш Рудігер, Фішер Стенли. – К.: Основи, 1996. – 814 с.
9. Економіка: [Навчальний посібник] / за ред. Ю.Г. Козака, Л.М. Семенюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 296 с.
10. Економічна теорія. Національна економіка: [Підручник] / за ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Знання, 2012. – 270 с. (Вища освіта ХХІ століття).
11. Економічна теорія. Політекономія: [Підручник] / За ред. В.М. Тарасевича. - К.: «Знання», 2012. – 206 с.
12. Економічна теорія: [навч. посіб.] / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2016. – 268 с.
13. Економічна теорія: Політекономія: [Підручник] / За ред. В.Д. Базилевича. – 8-ме вид., переробл. і доповн. – Київ: Знання, 2012. – 702 с.
14. Калінченко О.В. Мікроекономіка : [навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Калінченко, Л.М. Березіна. - К.: Центр учб. л-ри, 2008. - 472 с.
15. Касьяненко Л.М. Економічна теорія: [навч. посіб.] / Л.М. Касьяненко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 224 с.
16. Коваленко Д.І. Гроші і кредит: теорія та практика: / Д.І. Коваленко. - К.: Ліра-К, 2015. – 360 с.
17. Косік А.Ф. Мікроекономіка : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А.Ф. Косік, Г.Є. Гронтковська. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Центр учб. л-ри, 2008. - 436 с.
18. Костюк В.С. Економічна теорія : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В.С. Костюк, А.М. Андрющенко, І.П. Борейко. - К. : Центр учб. л-ри, 2009. -282 с.
19. Лагутін В.Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці / В.Д. Лагутін. - К. : КНТЕУ, 2007. - 247 с.
20. Мазаракі А.А. Торговля. Деньги. Менталитет / А.А. Мазараки. - К.: Книга, 2006. – 631 с.
21. Макроекономіка та макроекономічна політика : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А.Ф. Мельник, Т.Л. Желюк, О.В. Дугопольський, О.В. Панухник. - К. : Знання, 2008. - 699 с.
22. Макроекономіка: [навч. посібник] / за заг. ред. В.П.Решетило. (2-е вид., доповнене); Харк. нац. ун–т. міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2013. – 224 с.
23. Міжнародна економіка: [підручник для ВНЗ] / за ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лук'яненка, Ю.В. Макогона; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 559 с.
24. Міжнародна економіка: [підручник] / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова; за ред. А.О. Задої, В.М. Трасевича. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
25. Міжнародні економічні відносини: [Навч. посібник] / За ред. Ю.Г. Козака, М.А. Зайця. – Одеса: «ТОВ ПЛУТОН», 2016. – 352 с.

26. Мікроекономіка: [навч. посібник] / А.С. Ачкасов, І.А. Островський, С.Б. Тимофієва; Харк. нац. ун-т. міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2012. – 248 с.
27. Мікроекономіка: [Підручник] / Кол. авторів під ред. Наливайка А.П. – К.: КНЕУ, 2010. – 510 с.
28. Мочерний С.В. Політична економія: [Навч. посібник] / С.В. Мочерний, Я.С. Мочерна. – 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2007. - 684 с.
29. Основи економічної науки: [навч. посібник для самост. підгот. до курсов. екзамену та комплекс. держ. екзамену з економ. теорії] / Н.П. Мацелюх [та ін.]; Нац. ун-т держ. податкової служби України. – К.: Центр учб. літ., 2015. – 324 с.
30. Основи економічної теорії: [Підручник] / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с.
31. Панчишин С. М. Макроекономіка: [навч. посібник] / С. М. Панчишин. – К.: Либідь, 2002. – 616 с.
32. Політична економія. Курс лекцій: [навч. посіб.] / П.Ю. Буряк та ін.; за заг. ред. П.Ю. Буряка та О.Г. Гупала; Львів. держ. фін. акад. – Львів: Сполом, 2013. – 291 с.
33. Політична економія: [навчальний посібник] / За ред. д.е.н., проф. Г.І Башнянина і к.е.н., доц. Є.С. Шевчук. – Львів: „Новий Світ-2000”, 2004. – 480 с.
34. Савченко А. Г. Макроекономіка: [підручник] / А. Г. Савченко. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
35. Семененко В.М. Економічна теорія. Політекономія: [навч. посіб.] / В.М. Семененко, Д.І. Коваленко. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 428 с.
36. Семюелсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Мікроекономіка / Пер. з англ. С.Панчишина. – К.: Основи, 1998. – 676с.
37. Солонінко К. С. Макроекономіка: [навч. посібник] / К. С. Солонінко. – К.: ЦУЛ, 2002. – 320с.
38. Сучасні економічні теорії: 2-ге вид. перероб та доп. [Навч. посіб. для самостійної підготовки до курсового та комплексного державного екзамену з економічної теорії] / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. - К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 224 с.
39. Чепінога В.Г. Економічна теорія: [Підручник] / В.Г. Чепінога. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 656 с.